

Tähdet yllä puun

Prologi

Se saattaisi olla kenelle tahansa muulle vain puu. Puu, jolla on runko ja jonka juuret ylettävät syvälle maahan. Mulle se oli kuitenkin muisto, joka yhtä lailla juurien lailla kurottaui syvälle sisimpään. Tuo puu oli sitkeyden kuva, edelleen kasvaen jyrkänä maassa, vaikka vuodet vaihtuivat ja vuodenajat hyökkäsivät runkoa vasten ensin kylmänä, sitten hitaasti muuttuen tukahduttavan kuumaksi. Joka vuosi katsoin puuta peläten, ettei se enää kestä tai kasvata uusia lehtiä – mutta siinä se yhä kasvoi ja kukoisti. Tiedä sitten, oliko se kasvattanut rungostaan kovan ja kestävä, vai saiko puu syvälle menevistä juurista tukea ja apua. Puu näytti yksinäiseltä, mutta jos juuret maan alla huomioi, ei se koskaan ollut yksin. Tuo puu toi aina mieleeni sen yhden kesän, jolloin kestin ja jaksoin, vaikka teki mieli luovuttaa. Tuona kesänä tarvitsin kovan kuoreni ja runkoni lisäksi paljon muuta – runko ei nimittäin pysy pystyssä ilman juurien tukea.

Se yksi kesä

Se on aina yhtä ihanaa nähdä synkän ja pimeän talven jälkeen pilkahdus valoa, merkkejä keväästä, jotka sitten hiljalleen muuttuvat täydeksi lämmöksi – kesäksi. Ilma on lämmin ja linnut palaavat laulujensa kera, eikä pian edes muista aikaa, jolloin ne eivät laulaneet.

Vietin aikana mieluusti ulkona töiden ohella. Huolehdin perheeni kasvimaasta talon takana ja seuranani viihtyi usein Rufus, kolmevuotias lapinkoira. Oli vaikeaa olla viihtymättä vihreissä maisemissa: puut ja pensaat olivat täynnä vihreitä lehtiä ja kuinka rakastinkaan vihreää vehreää ruohoa, joka peitti kankaan lailla maan ja mullan alleen.

Yritin pitää vehreyden ja auringon mielessä, mutta se oli vaikeaa mennessäni sisälle, jossa verhot estivät auringon valon. Vihreät kasvit, joita kodissa oli ollut, olivat kuolleet aikapäiviä sitten. Kaikkialla oli hämärää, ihan kuin talven tuoma kaamos voisi laskeutua ympäristöön konkreettisenä, elävänä asiana. En halunnut syyttää ketään – hän oli luvannut yrittää päästä eteenpäin. Tiskata tiskit vuorollaan tai ehkä jopa imuroida, kunhan kestäisi imurin kovan metelin. Halusin uskoa vielä silloinkin, kun kävelin äidin makuuhuoneen oven ohitse, joka oli painettu visusti kiinni. Tiesin katsomattakin mitä oven takana olisi: pimeä huone ja sängyssä möykky, joka oli kaivautunut niin syvälle peittoihin, ettei sitä ihmiseksi edes kuvittelisi.

Huomasin jälleen keittiön tiskialtaassa uudet jämat valmisateriapakkauksesta, joka oli syöty puolilleen. Ei siis tänäänkään yhteistä ruokahetkeä – jota emme olleet harrastaneet sitten isän lähdön. Huokaisin syvään ja heitin pakkauksen roskeen tiskialtaasta, pyyhin pöydät ja avasin keittiön verhon. Auringonvalo näytti väärältä, paikkaan kuulumattomalta, paistaessaan valkoiseen kolkkaan keittiöön. Annoin valon paistaa hetken kasvoihini ja yritin pohtia elämän positiivisia asioita antamatta kodin synkän tunnelman ylettää sisimpään asti. Kuin pyynnöstä, ulko-ovella kuului kolinaa. Vilkaisin keittiön yleiskuntoa ja siirryin nopeasti avaamaan pienen olohuoneemme

verhot. Jokseenkin siedettävää. Siinä vaiheessa kolke eteisestä oli päässyt sisälle ja käännyin katsomaan iloisesti tervehtien pappaani, jonka päivettyneillä kasvoilla oli iloinen ilme.

”Mitäs mun nupulle kuuluu?” Pappa kysyi heti ja saatoin huomata pienen vilkuilun keittiöön sekä olohuoneeseen. ”Ei sen kummempaa. Kävitkö tullessasi katsomassa kasvimaata? Se on edistynyt hyvin, vaikka itse sanonkin!” Sanon ja ilo äänessäni on aitoa. Papan näkeminen ja hänen kanssaan jutustelu oli päivän kohokohta. ”Vilkaisin juu, olet nuppu sitten kunnolla ahertanut! Papan likka!” Rypyt silmäkulmissa syvenivät ja ruskettunut käsi, päivettynyt sekin, siirtyi pörröttämään kesäksi leikkaamaa lyhyttä tukkaani. ”Mihkäs sä sen Rufuksen oot jättänyt? Ei se möhköfanti jaloissakaan näytä pyörivän”, pappa kysäisi ja vilkuili jälleen ympärilleen. ”Taisi jäädä nukkumaan omenapuun alle”, totean kepeästi ja siirryn keittiöön lataamaan kahvinkeitintä. ”Mitenkäs äitis? Onko hän nähnyt jo mikä ilma pihalla on?” Papan äänensävy on kepeän jutusteltava, mutta äänestä huokuva huoli ei jää minulta huomaamatta. ”Taisi hän keittiössä piipahtaa, varmasti hän on auringon huomannut. Mitenkäs kotosalla? Jos et olisi kahviksi tullut, olisin tullut katsomaan, onko kaikki hyvin.” Pappa tuhahti toteamukselleni ja istahti keittiön pöydän ääreen. ”Tottakai mä aina kahville liikenen – sano mun sanoneen, sinä päivänä kun mua ei kahvipöydässä näe pullaa hamstraamassa, mun päivät on nähty.” Huokaisin papan dramaattisuudelle ja vanha mies vain virnisti mulle. Kaivoin kaapista tosiaankin pullaa pöytään ja pappa myhäili onnessaan. ”Mutta tosiaan eipä kotosalla kummempia. Mä vannon, että Bertta vihaa mua, sähisi tänäänkin, kun vain vilkaisinkin päälle”, pappa kertoi pulla kourassa ja hymyilin. ”Bertta rakastaa sua, se on vaan erittäin itsetietoinen kissa – kaiken lisäksi nainenkin vielä”, tokaisin ja pappa nauraa hekotti mukana. ”On se vaan kuule niin, että sulle siitä enemmän iloa ja seuraa olis – ootko nyt kesällä muita nähnytkään kesäloman alettua kuin märkäkuono Rufusta?” Pappa kyseli ja kaadoin samalla kuppeihin kahvia. Tunsin pienen piston rintalastan alla, sillä asia oli arka. Olin kertonut papalle ympäripyöreästi, kuinka kaiken pahanolon kerryttyä kesäloman alussa yhteen ystäväni olivat lakanneet kysymästä mukaan ja kuinka kukaan ei pitänyt yhteyttä. Olin toki hieman syrjäytynyt, mutta tuntui se ikävältä – huomioiden että kerroin läheisimmille ystäväilleni tilanteesta. ”Pärjätään Rufuksen kanssa oikein hyvin kahdestaankin”, tokaisin ja ojensin papalle kahvikupin aiheen päättymisen merkiksi.

Pappa vietti aikaa luonamme ja lähti vasta lämpimän kesäillan laskeutuessa. ”Tule huomenna käymään, minulla voisi olla sinulle jotain ajanvietettä – nyt kun kasvimaakin on jo hyvässä mallissa ei pieni projekti siinä sivussa mitään haittaa”, pappa lopulta hyvästeli ja lähti kotia kohti. Äiti ei ollut liikahtanut makuuhuoneestaan koko sinä aikana, kun pappa oli kuluttamassa kahvivarastoa ja sohva. Papan puheliaisuuden jälkeen ei kodin hiljaisuus tuntunut sydäntä lämmittävältä, joten ei mennyt kauaa, kun linnoittauduin huoneeseeni Rufuksen heiluvan hännän saattelemana.

Se yksi kohtaaminen

Seuraavana päivänä kello ei kerennyt edes yhdeksää aamulla lyödä, kun jo hyppäsin sängystä ja laittauduin valmiiksi taas yhtä kuumaa kesäpäivää varten. Emme olleet sopineet aikaa, jolloin papan luona piipahtaisin, mutta tiesin hänen olevan aamuihmisiä. Vihelsin Rufuksen mukaani ja jätin keittiön pöydälle lapun, jossa ilmoitin minne olin mennyt. Tuskin äiti lappua kuitenkaan katsoisi.

”Huomenta nappu! Aattelinki että pian jo oot oven takana, joten keitin pannullisen kahvia. Maistuuko?” Pappa tuli avaamaan oven pirteästi hymyillen ja tunsin oloni heti rauhalliseksi ja onnelliseksi. ”Tottakai maistuu!” Samalla kun astelin ovesta eteisen kautta tilavaan vanhaan tupaan, jutustelin papan kanssa kaikesta mahdollisesta. En kuitenkaan voinut olla miettimättä papan suunnittelemaa projektia varalleni.

Päivä kului reilusti yli keskipäivän, kun pappa viimein kertoi suunnitelmastaan varalleni samalla kun pihaan ajoi auto. ”Tosiaan ajattelin, että voisit auttaa minua – tai oikeastaan ystäväni lasta. Hän haluaa kovasti kasvattaa puun, mutta ei tiedä kuinka se toimii”, pappa lopulta paljasti ja kuin tilauksesta etuovelle ilmestyi hieman minua vanhempi tyttö ja iloisesta sekä avoimesta ilmeestä sain toivoa, että ehkä tämä olisi kannattavaa. ”Tässä on Jenni”, pappani esitteli.

Sen kohtaamisen jälkeen aika ja kesä kuluivat kuin huomaamatta. Aluksi juttelimme ja näimme vain puun kasvatustalon merkeissä, mutta pian hengailimme milloin mistäkin syystä ja pian emme tarvinneet edes syytä. Olin löytänyt läheisimmän ystävän. Puun kasvatustalon projekti vei kuitenkin aikaa kaikelta muulta kuten pappani näkemiseltä ja saattoi kulua parikin viikkoa, ennen kuin näin hänet edes vilaukselta. Olin vain niin onnellinen toisen samanhenkisen ja aika lailla ikäisen seurasta. Olin myös yllättynyt kuinka toisen ihmisen seuraa voi kaivata. Mutta tietämättäni vahvimmat juuret, juuret, joiden kuului aina olla siellä, alkoivat hapertua. Lopulta ne katkesivat täysin ja se tuli täydellisenä shokkina.

”Nappu!” Kuului yhtäkkiä huudahdus ja aluksi jouduin kauan aikaa miettimään, miksi talomme alakerrasta kuului ääntä. Siellä oli ollut jo monta tuntia täysin hiljaista. Jenni istui lattiallani selailen puhelintaan ja havahtui kuultuaan äänen. Yllätykseni oli vielä suurempi, huomattessani äidin kömpineen huoneestaan aina huoneeni ovensuulle asti. Yllätykseni kuitenkin haihtui äkkiä, sillä äidin silmät olivat hieman lasittuneet ja kasvoilla oli sydäntä särkevä paniikki sekä suru. En voinut edes kuvitella sen olevan mahdollista: pappa oli saanut sydänkohtauksen, eikä mitään ollut tehtävissä. Sairauskohtaus oli tapahtunut hänen ollessa kotonaan, mutta en voinut olla miettimättä, mitä jos olisin ollut hänen kanssaan tuttuun tapaan kahvittelemassa – olisiko hän ollut pelastettavissa.

Se yksi herätys

Nappu vaipui uutisen jälkeen synkkään paikkaan ja huomasin sen. En yhtään ihmetellyt vahvaa reaktiota, sillä tiesin isäni ja tyttärensä välisestä vahvasta siteestä. Vahvemmassa, mitä minulla tyttärensä oman synkän aikani takia. Nähdessäni murtumisen tyttäressäni, jokin kauan aikaa hukassa ollut vaisto osasi toimia tilanteessa. Halata, lohduttaa ja puhua. Tilanne oli aivan järkyttävä meille molemmille, mutta juuri se lähensi meidät yhteen. Tiesin ja tunsin aina pettymyksen, joka huokui isästäni, hänen käydessä katsomassa lapsenlastaan. Nyt kuitenkin ylitsevuotava suru liimasi viimein pullonkorkit kiinni. Päätin olla läsnä, niin oman suruni suhteen kuin myös rakkaan nappuni. Oli kuin olisin herännyt unesta ja päätin pysyä hereillä.

Se yksi juuri

Nyt kun katselin puuta talvisen maiseman keskellä, en voinut olla tuntematta lämmintä ja ylpeää läikähdystä sisälläni. Tuon puun olin kasvattanut yhdessä Jennin kanssa ja tuo puu oli kestänyt kaiken vielä tähänkin päivään asti. Pappa olisi ylpeä minusta. Olin saanut hänen antaman viimeisen projektin päätökseen lupauksen pitäen. Olin myös toiminut toivotulla tavalla Jennin suhteen – olin saanut hänestä hyvän ystävän, jonka kanssa pidimme vieläkin yhteyttä. Oli melkein huvittavaa, kuinka läpinäkyvä suunnitelma papalla oli ollut varallemme, sillä hän tosiaan oli ujuttanut projektin meille, jotta ystävyystyisimme. Pappa oli asettanut elämäntilanteeni ja yksinäisyyden oman hyvinvointinsa edelle, eikä ollut kertonut käyneensä useita kertoja lääkärissä erilaisten vaivojen takia. Hän oli huolehtinut minusta kuin juuret puusta: pitänyt pystyssä ja kasvattanut tietämättäni ympärilleni lisää juuria. Olimme äidin kanssa molemmat todella rikki kuolinilmoituksen jälkeen, mutta suru yhdisti meidät. Lähensi ja tutustuimme toisiimme uudestaan. Kaikki alkoi alusta ja suru muuttui pikkuhiljaa haikeudeksi. Mutta juuretkin vanhenevat ja katkeavat, uusien juurien versoessa uusia alkuja. Ja puu pihassa versoi sekä kasvoi.

Se puu oli ihmeellinen.